

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 27 KWIETNIA R. 1798. W PIĄTEK.

„List gabinetowy od Najjaśniejszego Króla JMci, do Prezydenta miasta Warszawy JP Schimmelfeniga von der Oye pisany. „

Moż kochany Prezydencie Schimmelfenig von der Oye!

W osobnym już Ministrowi Stanu Bar: de Schroetter danym zaleceniu, oświadczyłem; iż przekonany będąc o wierności i przywiązaniu moich poddanych, żadnych nowych, kosztownych i okazałych miłości i uszanowania ich, nie wymagam dowodów, ale raczy pragnę, aby nikt czytego uczucia radości, z okazji homagium i przy pierwszym krajow mych obiedźdaniu, nie nadwątlał przez nieprzyjemne uboczne myśli, o przykrey stracie kosztów i czasu, chcę albowiem bez wszelkiej okazałości Krolewskiej i jedynie z szczerym oycowskim sercem, odwiedzić poddanych moich. Spodziewam się więc, iż poddani moi, od wszelkich powierzchowych ceremonialności, które choćby też najsoszczędniey urządzone były, wymagaia jednak nadzwyczajnych wydatków i opoznień, tym chętniey wstrzymają się, kiedy się zaстанowią, iż przez to, sami stali by się przeszkodą pozbawiającą mnie drogiego, a dobrego ich w ogulności wszystkich poświęconego czasu, który dla szczęścia ich, daleko lepiej przez skuteczną pracę użyć myślę. Wyczytałem wprawdzie z rapportu i zapytania waszego de data 2 t. m., iż dobrzy moi obywatele miasta Warszawy, są pomimo tego w mniemaniu, że przywiązanie swe przez solenne przyimo-

wanie i wyieżdżanie na przeciw mnie, okazać powinni; lecz iak bardzo mnie ten nowy, niewątpliwy dowód serdecznego ich przywiązania cieszy, tak również mocny wkładam na was obowiązek, przy zapewnieniu ich o moiey wdzięczności, uwiadomienia oraz o wzwyż rzeczoney moiey intencji na czytych ugruntowanej powodach i użycia waszego wpływu, ku uniknieniu nieprzyjemności, wynikającej dla nas i was, przez uroczyste witanie lub wyieżdżanie na przeciw. Związek, dopiero co zawarty, z ich strony przez okazanie jedynie miłości, uszanowania i wierności, a z moiey przez przychylność i łaskę oycowską, co raz ściśley pragnę widzieć utwierdzonym. W Potsdamie d. 11 Kwietnia 1798.

Fryderyk Wilhelm.

Z Wiednia 18 Kwietnia.

O zaszytym tu d. 13. t. m. nadzwyczajnym zdarzeniu, *Gazeta Dworska* następujący krotki opis zawiera.

„Wywieszona wcale niespodziewanie d. 13. t. m. wieczorém na domu Francuskiego Ambassadora chorągiew wielka troykolorowa, będąc niewidzianą tu nowością, uważana była od ludu, iako znak alarmu, wprawiła go w niespokojność i ściągnęła na dom, w którym Ambassador mieszkał, rozmaite pokrzywdzenia. Potrzebne atoli urządzenia i uleganie wszystkich mieszkańców, nie tylko smutniejszy zapobiegły scenom, ale wkrótce przywróciły spokojność. Ambassador z tym wszystkim, osądził przyzwoitą sz-

czą, udać się d. 15. t. m. z suitą swoją do *Rastadt*. „

(Poty *Gazeta Dworska* — teraz wspomniemy tu jeszcze, niektóre względem tego partykularne doniesienia, które wprzeszły już gazecie miały być umieszczone, ale... do dnia dzisiejszego odłożone zostały.)

Ambassador Francuzki *Bernadotte*, nie otrzymawszy od rządu odpowiedzi, na przełożone poprzedniczo żądanie, względem wystawienia przed domem mieszkania swego, znaków Rzpltey Francuzkiej, kazał wywiesić d. 13. t. m. o godzinie 7mej wieczorem chorągiew troykolorową. Na jednej stronie jej był napis: „*Wolność*“, na drugiej: „*Ambassada w Wiedniu*“. Widok ten sprawił wielkie w całym mieście poruszenie, tłumy ludu napłynęły natychmiast wszystkie ulice i głośne szemrania, wszędzie słyszeć się dały. Część mieszkańców udała się na ratusz, największy jednak nacisk był przed domem Ambassadorsa. Na żądanie i okrzyki, aby chorągiew zdjęta była, Ambassador z szedłszy na dół z 2ma sekretarzami odpowiedział, iż kiedy ministrom innych mocarstw wolno jest wystawiać znaki swych narodów, zaszczyt ten narodowy Francuzkiemu odmówiony być nie może. Tymczasem dwóch Kommissarzów Policyi, przybyło do Ambassadorsa z prośbą, aby chorągiew zdjąć kazał, lecz nie mogąc go do tego nakłonić, oddali się. W tym rozjątrzony i od burzycielów podżegany lud, wybił kamieniami okna, wpada do pałacu, łamie meble, zdziera chorągiew, a potem idąc przed Kościołem *S. Michała* pali. Ambassador ugodzony kamieniem w pierś, szukać musiał bezpiecznego schronienia i znalazł go w domu Ministra Hiszpańskiego. Officerowie znajdujący się przy boku jego, kilkakrotnie

z pistoletów wystrzelili. Karetę paradną Ambassadorsa, w sztuki strzaskano. Po nadejściu dopiero dwóch batalionów piechoty i dwóch szwadronów jazdy, i po rozstawieniu potrzebnej straży, spokojność przywrócona została. Sam Cesarz wyruszył z zamku, kilkakrotnie przemówił do mieszczan i przytomnością swoją, do uśmierzenia rozruchu, wielce przyłożył się. Gdy powracał do zamku, niezmiernie mu tłumy ludu towarzyszyły, wołając: „niech żyje Cesarz!“

Od godziny 7mej wieczorem d. 13tego aż do 10tej rano nazajutrz, bramy miasta były zamknięte, przez bojeźń, aby lud z przedmieściów nie pomnożył zamieszania. Dnia 14 ogłoszono odezwę rządu naganiającą tak bezprawny pośtepek i zachęcającą, aby każdy do swych obowiązków powrócił — W nocy z 13tego na 14ty, dom Ambassadorsa Francuzkiego przez rozstawione warty, został zabezpieczony, iako też dom Ministra Hiszpańskiego, do którego 400 piechoty na straż zaciągnięto i gdzie Ob. *Bernadotte* nocował. — D. 14 liczne warty w całym mieście były rozstawione. D. 15 o godzinie 1wszej po południu, Ambassador Francuzki z całą suitą wyjechał z *Wiednia* pod mocną eskortą. 18tą godzinami wprzody rząd wyprawił Barona *Degelmanna* do *Paryża*, z protokołem, gdzie przez osoby wyznaczone od rządu, całe to zdarzenie było opisane, i na którym *Bernadotte* miał się podpisać.

Z Londynu od 6. do 10. Kwietnia.

Dnia 4 t. m. odebraliśmy tu ważną wiadomość: „że rząd w *Dublinie* ogłosił, iż całe *Królestwo Irlandyi* znajduje się w stanie buntu i pod prawem jedynie wojskowym zostaje.“ D. 30. Marca ogłoszono nęszczającą proklamacją w imieniu Lorda Namiestnika i Rady tajney.

**O Lorda Namiestnika i Rady Irlandzkiej
Proklamacya. Camden.**

„Gdy spisek widoczney zdrady przeciw kraiovi, nietylko powage Krola i Parlamentu ale i ugruntowane od dawna, konstytucyą i rząd obalić usiłnie, gdy się daleko rozszerzył i iawnych już gwałtów oraz buntowniczych rozruchów jest sprawcą; Rozkazaliśmy więc, za radą tajnego gabinetu Krola JMci, wszystkim Krolewskim officerom, aby woysk pod ich komendą zostających, użyli jak najmocniej do przytłumienia buntu, do odzyskania broni wydartey wiernym i spokojnym Krola poddanym i do rozbroienia buntowników i wszystkich nieprzychylnych Krolowi JMci osob. Rozkazujemy także wiernym poddanym Krola, aby jak najsukceszniej wspierali woysko, któremu zalecono jest, zasłaniać ich przeciw wszelkim gwałtom. „Działo się w tajney Radzie w Dublinie 30. Marca 1798. — (następują podpisy 30. tajnych Konsyliarzy.)

Wiadomości z Irlandyi są zatrważające. Prowincye południowe w otwartej są rebellii. Malkontenci nocne odprawiają schadzki, dla ćwiczenia się w broni i korpus ich z 1,000 ludzi złożony i należycie umundurowany pokazał się już w polu, przeciw regularnym woyskom. Gen: *Abercrombie*, lubo urząd swój złożył, udał się jednak zeszłego wtorku na wezwanie rządu, ku południowej części wyspy, dla przyprowadzenia do skutku powyższej proklamacyi. Po swym przybyciu wezwał zaraz mieszkańców do złożenia broni, co jeżeli nie nastąpi, egzekucyą im woyskową pogroził. Dla tych, którzyby schowaną broń odkryli, nagrody są wyznaczone. Słychać, że na miejscu Gen: *Abercrombie*, Gen: *Lake* najwyższą w Irlandyi kommandę obeymie. — D. 28 Marca przyszło do bitwy przy *Holy*

Cross między woyskiem i Insurgentami. Ostatni zostali rozproszeni, utraciwszy 3 ludzi w zabitych, a 21 dostało się w niewole. Oprocz tey, rozmaite w wielu stronach zaszkły utarczki. Całe Hrabstwo *Limerick* i część Hrabstwa *Cork* są w insurrekcyi, z *Dublina* wiele wyciągnęło artyleryi do różnych stron Krolestwa. Gwałty, rabunki, morderstwa, codzienne są teraz w Irlandyi. — Jedna z gazet Ministeryalnych pisze, że kilka regimentów milicyi Irlandzkiej, przyłączyło się do buntowników, woysko jednak regularne (dodaie taż gazeta) potrafi teraz przytłumić insurgentów.

Główna siła morska, przeznaczona do obrony Irlandyi, krąży teraz przy brzegach południowych tego Krolestwa, dla spotkania się z nieprzyjacielem, gdyby tam chciał lądować. Przy zachodnich brzegach, ciągle także w tym celu, kilka lekkich wojennych okrętów krąży, a ku południowemu brzegom, fregate jedną na rekognoskowanie posłano.

Ostatnie listy z Irlandyi zawierają: „Proklamacya rządu przyprowadzana jest do skutku. Miecz i ogień utrzymują w boiaźni kraj cały. Buntownicy najsukceszniejsze popełniają zbrodnie. Wszyscy mieszkańcy składać broń muszą. Parlament do Lipca odprawiać się będzie. Między rebellizantami i woyskiem regularnym, znówu przyszło do bitwy. W *Dublinie* woyska ciągle patrolują. Ławnikowi *Foot*e, wycięto w lasach jego wszystkie młode drzewa na piki. *P. Morris* zastrzelony został w domu swym w Hrabstwie *Cork*. Buntownicy mają nawet armaty. Oprocz 8 Angielskich regimentów, inne jeszcze woyska posłane być mają do Irlandyi. — Kilku żołnierzy namawiających swych kolegów do buntu rozstrzelano. Wiele Konfederatów nadzwyczajną moc

duży i pogarda śmierci okazało. W *Nas*, jeden z nich skazany na śmierć, pomimo czynionych mu, jako obywatelowi znanemu z urodzenia, majątku, i wychowania, obietnic; odpowiedział ze wzgardą: „Bierzcie mi życie, ale honoru mego nie naruszycie. Nikogo z współników moich nie wydam — nic się odemnie nie dowiedziecie.” — Umarł z stałością. — Emigracya z Irlandyi do Anglii jest nadzwyczajna, bo przyjaciele i stronnicy rządu, nie są pewni życia. — W *Dublinie* między studentami zaszły zaburzenia. — Odbieranie broni bez excepcyi, nie podoba się nawet stronnikom rządu, nie mogącym udać się do Anglii lub do miast, wystawieni są bowiem na napaści Konfederatów, a nie mogąc życia bronić, częstokroć łącząc się z nimi muszą.

Oppozycyjne nasze pisma, milczą o tych zdarzeniach. — W klubie jednak *Wight*, co miesiąc teraz zgromadżającymi się, *Erskine* wniósł toast: „Przyjaciele wolności w Irlandyi! radykalna odmiana wszystkich bezprawio w Parlamencie!”,

Do *Falmouth* przyplynał pakiebot z *Lizbony*. Hrabia *Vincent* krąży z flotą przy *Cadix*, w *Lizbonie* 9 tylko liniowych Angielskich okrętów stało na kotwicy.

Kutter nasz *Stag* zabrał przy *Cadix* okręt Hiszpański od 600. beczek i z wielką summą pieniędzy z *Manilli* do wspomnianego portu powracający. Wartość okrętu tego do 100,000. funt: jest szacowana, 5. liniowych okrętów konwoiowało go do *Gibraltaru*.

Fregata *Pallas* od 32. armat rozbiła się d. 3. t.m. przy *Plymouth*. Ekwipaż jednak został wyratowany.

D. 7. Marca fregata nasza *Alkmena* zawinęła do *Lizbony* z zabranemi dwoma Hiszpańskimi kaprami i okrętem Kupie-

ckim 150,000. funt: oszacowanym. Komendant Portugalski twierdzy *Belem* nie chciał na to zezwolić, oświadczając, iż ma rozkaz od dworu, nie pozwalania, aby okręty zabrane Hiszpanom, były do portu wprowadzane. Anglicy nie zważali na to, lubo komendant 5 razy strzelił do nich kazał. Z powodu tego, wysłano z *Lizbony* kuryera do *Madrytu*.

Rada tajna naradzała się iakby bill *P. Dundas*, względem obrony kraju przez ochotników, mógł być przyprowadzony do skutku. — Dobrowolne ofiary czynią 1,458.786. funtow.

Gazeta jedna z *Newego Jorku* pod datą 15. Lut: donosi z *Cayenne*, że *Pichegru*, *Barthelemi* i kilku innych deportowanych, przedsięwzięło udać się na okęcie Amerykańskim do *Newego Jorku*.

Kommodor *M'Donal* powrócił od brzegów Hollenderskich do *Farmouth*. Wszystkie już prawie okręty kupieckie z *Jamaiki*, szczęśliwie do portów naszych zawinęły.

Lord *Elgin* Poseł nasz w *Berlinie*, otrzymał pozwolenie od rządu, powrócić do Anglii, dla poratowania zdrowia.

W Indyach wschodnich regularne regimenta woysk Europejskich, mają być powiększone 2ma kompaniami, etat zaś regimentu *Seapoy* ma być zmniejszony.

Krol mianował Xcia *Jork*, Feldmarszałkiem i komendantem en Chef wszystkich woysk lądowych w Wielkiej Brytanii.

Więźniowie stanu *O'Connor*, *Guigley*, *Binns*, *Allen*, &c. przeprowadzeni zostali z *Tower* do *Maidstone*, gdzie inkwizycye z nich wyprowadzone być mają. — Do wysłuchania iey, wyznaczeni są sędziowie *Buller*, *Laurence* i *Heath*.

Podług ostatnich doniesień z *Portugalii*, obawa względem wkroczenia *Francuzów*, nie jest teraz tak wielka iak da-

wniey. Dwor Madrycki wszelkich dokłada starań, do przywrocenia pokoju między Francją i Portugalia.

Z depeszow Admirala *Strachan* okazuje się, że Francuzi lądować chcą najprzed na wyspach *Guernsey*, *Jersey* i *St Marcou*. Przy *Havre*, gdzie Admiral z flotą swoją krąży, wojska codziennie ćwiczone są w batrach kanonierskich zbudowanych do wyprawy przeciw Anglii. — Liczba tych wojsk 60,000. ludzi wynosi.

Xże *Wallii* z powodu wywiniecia nogi, chorował przez czas nieaki. — Nieaki *Jngleby*, który przez lat 95. służył był u familii *Webster*, umarł w przeszłym tygodniu, w roku życia swego 117.

Flotta przy *Cork*, składa się z tociui liniowych okrętow i stosowney liczby armat. Admiral *Nelson* popłynął na liniowym okręcie *Vanguard* z *Portsmouth* do *Lizbony*.

Hiszpanie czynią znowu przygotowania przeciw *Gibraltarowi*. — Admiral *Colpoys* mieć będzie kommandę w Indyach wschodnich. — W tych dniach przeszło 100 Kupieckich okrętow, zawinęło z różnych miejsc do portow naszych. — Flotta przeznaczona do krążenia na morzu północnym z 13tu liniowych okrętow składać się będzie. — Dzisieysza dworska gazeta zawiera długie doniesienie o zabranych Francuzom i Hiszpanom kaprach i okrętach kupieckich. Liczba kaprow samych wynosi 30. z 218. armatami i 1548. ludzi.

Flotta nasza przy *Cadix*, wzmocniona jest 5. liniowemi okrętami. Hiszpańska chciałaby wyjść na morze, dla zasłonięcia floty powracającej z *Manilla* z srebrem. Wzmocniona została 9ciu liniowemi okrętami z *Kartageny* i sześciu okrętami zbudowanemi w porcie *Cadix*, tak iż teraz flotta ta miałaby 37. liniowych okrę-

tow. W tym momencie, powszechnie tu głoszą, iż wypłynęła na morze. — W obozie przy *Windsor* 16,000. wojska stać będzie. — Według gazet Amerykańskich, na wyspie *Guadeloupe*, bunt między murzynami miał wybuchnąć, ale go *Victor Hugues* przytłumił.

Z Paryża 6. Kwietnia.

Xiąże Pokoju, dla tego miał otrzymać żadaną dymissyą od Krola Hiszpańskiego, iż się zawsze sprzeciwiał przechodowi wojsk Francuzkich do Portugalii. Dyrektoryat miał w końcu oświadczyć gabinetowi Madryckiemu, że armia od 30,000 pod kommandą Gen: *Augereau* gwałtem przez Hiszpanią pomarszeruje, jeżeli na to pozwolenie na nastąpi. — Minister skarbu *Saavedra*, tymczasowie urząd pierwszego Ministra sprawujący, zapewne go na zawsze otrzyma, jeżeli Hrabia *Cabarrus* spodziewany co moment w Madrycie, Ministrem skarbu zostanie.

Trudną jest rzeczą (pisze dziennik ieden tuteyszy) obrachować skutki zaszłych odmian przy dworze Hiszpańskim. — Nowy Minister *Saavedra* był dawniey Intendentem w *Caracas*.

W wyroku Dyrektoryatu względem wprowadzenia wszędzie Republikańskiego Kalendarza znajduje się: „Targi ryb niepowinny być w tych dniach, w których Katolicy pościć zwykli. Wszystkie jarmarki, według kalendarza Rzplitey powinny być oznaczone, równie jako i zgromadzania się w Giełdzie. Wielkie parady, ćwiczenia wojenne wojsk liniowych i gwardyi narodowych, mają się odprawiać w *decadi*, *quinti* i w czasie uroczystości narodowych. Dyrektorowie Teatrow, stosować się będą do Kalendarza Rzplitey i we wszystkie *decadi* i święta narodowe reprezentacje dawane będą, w dni zaś nie-

dzielne i święta dawnego Kalendarza być to nie powinno, jeżeli właśnie dzień reprezentacyi nie przypada. Teatr w którymby przeciwnie postąpiono, ma być zamknięty. W żadnym kontrakcie czas według dawnego Kalendarza oznaczony nie będzie. Każde pismo peryodyczne w którymby dawny obrachunek czasu był nawet przy nowym umieszczony, ma być zakazane &c.

Flotta w Tulonie uzbrajana, zda się, że nie tylko przeciw Portugalii jest przeznaczona. 25,000 wojska mającego wsiąść na nią, składa się z samego wyboru ludzi z całej armii Francuskiej, poczynawszy od officera aż do żołnierza. 20 uczonych ludzi, biegłych w historyi naturalnej, fizyce, mechanice, mają być na flocie pod dowództwem Ob: Bertholet szczególnie z dzieł i doświadczeń chemicznych znanego, biorą z sobą rozmaite instrumenta i narzędzia w liczbie 18,000. Między miejscami do których tę flotę autorowie pism różnych przeznaczają, Grecya, Egipt, Bengal, Sycylia, Malta &c: są wyrażone.

Jutro lub pojutrze *Buonaparte* wyruszy do *Brest*, dla objęcia komendy nad wyprawą przeciw Anglii.

Cztery Angielskie fregaty przy *Havre* krążące, tak się d. 29 Marca do miasta zbliżyły, iż mogły więcej 20 razy wystrzelić, przez co jednak żadnej znacznej szkody nie było. D. 2. Kwietnia okazały się znowu, lecz od baterji portu daleko mocniej jak pierwszą razą przyjęte, oddaliły się tym śpieszniej, gdy zaczęto bomby wyrzucać. — Mimo tych fregat przypłynął do *Havre* d. 29 znaczny Francuski konwoj. Na wszystkie neutralne okręty, embargo w tym porcie włożono.

W okolicy *Toulouse*, ma być wy-

tknięty oboz, dla iedney części armii przeciw Portugalii przeznaczony. Sam *Augereau* jest tam co moment spodziewany.

Z Paryża 10 Kwietnia.

Dziś zaczyna się w całej Rzplitej zgromadzenia Elektorów dla wybierania deputowanych do ciała prawodawczego, co w 10 dniach ma być ukończone. *Paryż* wybiera w tym roku 16 Reprezentantów. Wielu Elektorów życzą obrać deputowanym Gen. *Buonaparte*, lecz ten stosownie do konstytucyi, jako czynny w wojsku, urzędu tego przyjąć nie może.

Hrabia *Cabarrus*, jak listy z *Madrytu* dziś odebrane donoszą, mianowany jest Ministrem skarbu. *Saavedra* został ostatecznie pierwszym Ministrem. Jest on iednym z najsławniejszych i najsławniejszych Mężów w Hiszpanii. Należy do tej partyi, którą w *Madrycie* Francuską nazywają, i jest szczególniejszym przyjacielem Hrabiego *Cabarrus*. — Odmiany zasła w Hiszpanii, tym więcej okłasków tu znajdują, im bardziej zapewniają, że partya Angielska bardzo się w *Madrycie* wzmocniła. — Wielu mniema, że *Margrabia del Campo* zostanie Hiszpańskim Ambasadorem przy Rzplitej.

Po oddaleniu się Xiążęcia Pokoju, wszyscy emigranci Francuscy w Hiszpanii, odebrali rozkaz do opuszczenia kraju, wydany w tej mierze ustawa jest następującej treści.

„Ważność utrzymania aliansu i dobrej harmonii, między dwoma mocarstwami Hiszpanią i Francją, połączonych związkami wspólnego interessu, wymaga, ażeby Obywatele Francuscy w krajach moich znajdowali bezpieczeństwo, opiekę i dobre przyjęcie. Tymczasem różni emigranci tegoż narodu, którym gościnność pozwolona została, zawiedli nadzieje moje, i szukali wszelkiej sposobności do wznie-

cania zamieszkań, dając oczywiste dowody swej nienawiści ku obywatelom i rządowi Francuzkiemu, a nawet starali się zniechęcać przeciw nim, dobrych naszych poddanych. Stosownie do sprawiedliwości, chcąc takowemu złemu i skutkom z tąd wyniknąć mogącym zupełnie zapobiedz, jest naszą wolą królewską, ażeby wszyscy emigranci Francuzcy w jak najkrótszym czasie, z krajów moich oddalili się, żeby zaś nie zupełnie odmawiać im gościnności, pozwolonej przez wzgląd na ich nędzę, pozwalam, ażeby ci, którzy będą chcieli, udali się na wyspę *Majorkę*, gdzie by mogli być wspomagani od swych przyjaciół i krewnych. Ta jest moja wola &c. (następnie podpis Króla.)

Ambassador nasz w *Madrycie* Ob: *Truguet*, jest teraz w bardzo wielkim kredycie u tamtego dworu. Wkrótce iako o tym nie powątpiewamy, ukończy negocyacyą względem Portugalii w sposób pożyteczny dla Rzplitey. — Nietylko emigrantów oddalono z Hiszpanii na żądanie Ob. *Truguet*, lecz także otrzymał jeszcze znaczny tryumf nad Hiszpanką inkwizycyą, gdy wielu Xięży po obaleniu rządu Papieżkiego, zachęcających do wojny areztowanych zostało, i jeszcze siedzą w więzieniach. — Zakaz wprowadzania towarów Angielskich do wszystkich portów Hiszpanii, powtórzony zostało. — Na audiencyi publiczney, Król Hiszpański pytał się Ob. *Truguet*, czyli *Saavedra* jest jego przyjacielem, gdy ten odpowiedział: „tak jest”, nazajutrz mianował go Ministrem stanu.

W dymissyi danej Xiążęciu Pokoju wyrażone było: „Król Janś z największym nieukontentowaniem przyśtaie na powtórzone proźby względem oddalenia się, i wieczną zachowa wdzięczność za wszystkie usługi Xiążęcia pokoju, ktoremu

przy dworze, okazywane zawsze byǳ mają, wszystkie zwyczajne dotychczas honory. „ — W dzień swojej dymissyi wspomniany Xiąże, miał jeszcze konferencyą z Ob: *Truguet*.

Z Bruxelli 8 Kwietnia (z Gaz: Beyl:)

Wyrok Dyrektoryatu względem Niderlandczyków, będących w służbie wojenney Austriackiej z największą ostrością jest skuteczniany. Wszyscy są wpisani w listę emigrantów, lubo niektórzy od wielu już lat są tu nieprzytomni. Onegdaj znowu wydano dodatek do listy emigrantów, w nim sami prawie Cesarscy oficerowie są umieszczeni, między nimi Generałowie *Beaulieu* i *Gontrevil*. Ostatni był tu od dni kilku, dla odebrania dóbr swoich, onegdaj pomieszkanie jego niespodzianie od Gens d'armeryi otoczonym zostało, lecz się do Niemiec schronił.

Do *Dunkierki* i *Calais*, przybyło wielu Generałów dywizyi i brygad z licznym sztabem, dla objęcia komendy nad prawym skrzydłem armii Angielskiej. — Dyrektoryat wydał rozkaz, ażeby wszystkie woyska z departamentów północnych i nad kanałem ku brzegom się zbliżały. Wspomniane prawe skrzydło składa, więcej iak 40 tysięcy woyska.

W kanale *Bruxelskim*, budują teraz tratwy 90 stop długości. Mają byǳ z sobą połączone żelaznemi łańcuchami, i dopiero woysko z artylleryą na nie wsiądzie, podobne roboty przedsięwzięto w *Mechlinii* i *Antwerpii*. Z wszystkich przygotowań sąǳić wypada, że wyprawa przeciw Anglii wkrótce przedsięwzięta będzie.

Od granic Włoskich 8 Kwietnia.

Wiemy z pewnością, że flotta Francuzka, wypłynawszy d 25 Marca z portu *della Spezzia*, ku *Tulonowi* udała się.

Najnowsze wiadomości z *Pierre d'Arena* pod d. 28 Mar: zawierają, że tam wo-

ka Francuzkie codziennie jeszcze przybywające, wsiadły zaraz na przygotowane dla siebie transportowe okręty.

W Marchii Ankońskiej, liczba woysk Francuzkich coraz się pomnaża, ma się tam już do 35.000 znajdować.

Zalecenie Ministrom zagranicznym będącym w Rzymie do wyjazdu z krajów Rzplitey, wydane było stosownie do rozkazu Dyrektoryatu Francuzkiego. Minister Neapolitański najostrezy był traktowany, gdyż nie tylko w 3ch godzinach z Rzymu wyjechać musiał, ale papiery jego popieczętowne zostały.

Ob. *Giustiniani*, jest mianowany Posłem Rzplitey Rzymskiej do Dyrektoryatu Francuzkiego, i d. 25 Marca do Paryża wyjechał.

Z Stuttgart 9. Kwietnia.

„Konwencya dodatkowa naszego pokoiu z Francją, zawartego d. 7. Sierpnia 1796, teraz do wiadomości powszechney podana została.„

Art: 1.) Rzeczpospolita Francuzka żądać będzie, ażeby dla Xiążęcia Wirtembergskiego sekularyzowane były. 1mo Powiat *Oberkich* dawniej do Biskupstwa Strazburskiego należący, 2do Opactwo *Zwiefalten*, 3cie Xięstwo Opactwo *Ellwangen*. Art: 2. Xiążę obowiązuje się zapłacić dług osobiste, mieszkańcom odstąpionych krajów, i wciągu 5ciu lat powrócić kapitały złożone w jego prywatney kassie, za które dożywotnie prowizye dawał. Art: 3.) Xiążę Wirtembergski przyrzeka dać swoy głos na Seymie Rzeszy. 1mo Aby lewy brzeg *Renu* z wszystkimi brzegami i biegiem rzeki, odstąpiony był Francji: 2do Aby kraje Włoskie od związków lenności uwolnione były. 3cie. Ażeby nastąpiła sekularyzacya tych Xięstw duchownych, które są potrzebne dla indemnizacyi stanów Świeckich. Art. 4.)

Obowiązuje się we wszystkich woynach Francyi, z ktorymkolwiek mocarstwem, zachowywać najsćcisleyszą neutralność, i niedawać ani kontingensu, ani jakiegokolwiek inney pomocy. Art: 5.) Woyska Francuzkie we wszystkich woynach przeciw Rzplitey rozpoczętych, będą mogły wnieść do krajów Xiążęcia, zostawać w nich i potrzebne do swych czynności stanowiska obiać. Art: 6.) Wszystkie osoby za opinie polityczne aresztowane, lub prześladowane, mają mieć zupełną amnestyą. Artyk: 7.) Agent dyplomatyczny Rzplitey Francuzkiej, ma mieć prawo sądzenia wszystkich zatargów cywilnych, między Obywatelami Francuzkimi w krajach Wirtembergskich. Art: 8.) Wyrzeka się używania tytułów odstąpionego kraju. Art: 9.) Zawieszenie broni umowione 17 Lipca, ma we wszystkich warunkach być dopełnionym, które się teraz niyszemu układowi nie sprzeciwiają. Art: 10.) Umowiona kontrybucya będzie zapłacona, a procz tego Xiążę dawać będzie Francji co miesiąc 200,000 liwrow rachując od 1. *Vendémiaire* aż do czasu podpisania przedugodnych warunków pokoiu z Francją. Art: 11. Traktat ten jest wspólny dla miast Rzeszy *Esslingen* i *Reutlingen*. W Paryżu 7. Sierp: w 4tym roku Rzplitey Francuzkiej (podpisano) *Woelwarth, Abel.*

Oprocz marszerujących woysk Cesarzkich do Włoch i Tyrolu, w okolicach *Innspruk* zbiera się armia rezerwowa od 15 do 16 tysięcy. Część w Tyrolu stojącego woyska, ku Szwabii coraz się bardziej zbliża.

Z Hanau 10. Kwietnia.

Matka Xiążęcia następcy *Hessen-Kasselskiego* wczoraj szczęśliwie syna porodziła.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 27. KWIETNIA 1798 R. W PIĄTEK.

Z Wiednia. 18 Kwietnia.

Stosownie do wydanego zlecenia od rządu niższej Austrii pod d. 26 z. m. obchodzono tu wczoraj przez nabożeństwo, rocznice wyjścia w pole pospolitego ruszenia. — Ochotnicy w przepisany porządek, ozdobieni medalami, znajdowali się i odnowili przed ołtarzem przysięgę utrzymywania religii, bronięcia Ojczyzny i niewzruszonej wierności ku Cesarzowi. Monarcha nasz z całą rodziną, znajdował się na tej uroczystości.

*Z Londynu 10 Kwietnia.**Czynności Parlamentu.*

D. 3. t. m. P. *Wilberforce* ponowił podane już tyłokrotnie wniesienie, względem zniesienia handlu niewolników. Dowodził, iż zniesienie tego haniebnego handlu, wielkie krajowi przyniesie korzyści. 12,000 niewolników (rzekł) uderowanych wolnością, broniło osad Francuzkich z największą odwagą. W r. 1796 — 3000 a w r. 1797 — 1600 murzynów zebranych na kaprach naszych, służyło przeciw nam na okrętach Francuzkich.

P. *Bryan Edwards*, przeciwnego był zdania, twierdząc, iż zniesienie handlu tego, zadłoby cios osadom i handlowi i samym murzynom szkodziłoby, gdyżby ich na brzegach Afryki zamordowano, gdyby choiwi właściciele, przedać ich nie mogli. Ośłodzeniem stanu niewolników za trudnić się jedynie powinniśmy.

P. *Pitt* popierał projekt P. *Wilberforce*

ce, radząc użyć mocnych środków, przeciw kolonistom, którzyby do tego stosować się nie chcieli.

P. *Fox* zadawał P. *Pitt* hypokryzją i zbijał uwagi P. *Edwards*.

Spory trwały do trzwej po połnocy, a gdy przyszło do głosowania 87. przeciw a 83 głosów było za projektem.

Na następujących sessjach, zastanawiano się nad projektem P. *Pitt*, względem sprzedaży taksy z gruntu. Minister oświadczył, że jeżeli projekt ten przyjęty nie będzie, podwyższyć taksę wspomnianą będzie musiał. — Instygator koronny wniósł projekt, aby nieznałome osoby gazet nie wydawały. Mowcy opozycji bardzo mu byli przeciwni. — Wziąwszy wspomniane materye do deliberacji sessye, Parlamentu do dni 8. załimitowano.

Z Paryża 10 Kwietnia.

Przybył tu z *Madrytu* Ob. *Segur*. W dzienniku *Ami des loix* usprawiedliwiał się względem czynionych mu zarzutów. Tylko dla interessów prywatnych z którymi widoki handlowe są połączone iezdził do Hiszpanii, a nie miał żadnych zleceń od rządu, iako też i związków z byłym Książęciem *Corigny*. Jest dobrym Republikanem i tylko 16 dni bawił się w Hiszpanii.

We wszystkich bibliotekach *Rzymu* (pisze dziennik urzędowy) jeden tylko exemplarz dzieł *Voltaire* znaleziono. Znajdował się w bibliotece prywatnej Pa-

pieża. Zdaie się, iż był przesłany przez samego Autora *Benedyktowi XIV.* — Pisma Francuzkie, gdy już uftła inkwizycja, coraz się bardziey w Rzymie pomnażają.

Z *Brest*, gdzie 9. liniowych okrętów iest w pogotowiu do wyjścia pod żagle, dwóch Szefów dywizyi wraz z wielu officerami marynarki do *Talonu* poiechło, gdzie teraz znaczną liczbę maytków zgromadzaia. —

Słychać, że wyprawa z *Talonu* do *Egiptu* &c. przeznaczona, ma w celu przekopanie za pozwoleniem Sułtana Turckiego ciążniny ziemskiej *Suez*, dla połączenia morza śródziemnego z czerwonym, a tym samym otworzenia handlu do Indów wschodnich. Uczeń ludzie przy tej wyprawie mający być użyty, oprócz wielu machin, biorą z sobą 6000 książek.

Marsylia dostawiła na wyprawę na morzu śródziemnym 80 statków.

Minister wojny, wydał pismo do komendantów Gensd'armeryi Narodowej, chwalać gorliwość wielu mężnych marynarzy, którzy się pośpieszyli z oświadczeniem chęci, by być użytymi do wyprawy przeciw Anglii a ganiać postępowanie tych, co się ociągają a nawet i wzbraniaia przykład do chwały współ kolegów broni.

Z *Turyngu* mamy wiadomość, że tam aresztowano 30 osob obwinionych o spisek. — Spalono tam niedawno do 5. milionów papierowych pieniędzy.

Wielu urzędników w departamentach, na złe używających wpływu swojego do zgromadzeń pierwiastkowych, wraz z niektórymi Generałami i Komendantami złożeni są z swych urzędów.

Część wojska w *Haure*, na okrętach do pewney wyprawy przeznaczonych znajduia się, odebrała rozkaz na ląd znowu wysiąść.

Fregata *Charente*, na ktorey 182 o-

sob na deportacyą do *Cayenne* skazanych znajdowało się, iest teraz naprawiana w *Bordeaux*, a wspomniane osoby siedzą w areszcie w zamku *Blaye* niedaleko portu. W czasie ataku od Anglików, 3. było rannionych. — Onegday Ob: *Constant*, wygrał zakład 400 louis d'orów, że w czasie 80 minut na jednym koniu pojedzie do *Versailles* i powroci, iakoż podróż tę w 70 minutach odprawił.

Nowa Rzplita Helwetów, równie iako i Rzymska, gdy zupełnie uorganizowane zostaną, zawrą traktat zaczepny i odporny z Francją. — Z stanu kościelnego oddalono więcey 4000 Xięży. — Gen: *Kilmaine*, kommanderuiący w wyprawie przeciw Anglii, powrócił niedawno z podróży do *Rouen*. — *Billaud de Varennes* bawiający się dotychczas przy Xiędzu iednym w *Cayenne* i uczący się doktorstwa, z powodu choroby, do tamtejszego szpitala iest zaprowadzony. *Tronçon de Couray* i 3ch innych deputowanych dostali od Dyrektoryatu pozwolenie, bawienia się rolnictwem w tej części osady, która się im podoba.

Dziennik ieden pisze, pod artykułem z *Munich*: „Po ziechaniu się w tym mieście Xiążęcia Dwoch Moştów z Elektorem, naradzano się. Imo Jakiey indemnizacyi żadać, za utratę znacznych krajów na lewym brzegu *Renu*. 2do Jak sobie postąpić względem kontrybucyi żadaney przez rząd Francuzki, a umowionej przez iego Generałów w r. 1796, gdy wojska Rzplitey do Bawaryi zbliżyły się. (Kontrybucya ta podpisana 7 Września, miała przynieść Francuzom 10 millionów liwrow w metalowych pieniądzech, 2,300 koni, 20,000 cetnarów zboża, 100,000 worów owsa, 200,000 cetnarów siana, 100,000 par trzewików, 19,000 par bótów, 30,000 łokci sukna dla officerów, i 20 obrazów.)

Stany Państwa obowiązują się wprowadzić złożyć kontrybucyą, lecz pod warunkami na które Elektor nie może przyjąć, bez porozumienia się z swym następcą.

Opisanie podróży nieszczęśliwego *Peyrouse* z raportami, które względem *Macao*, *Kamtschatki* i *Botany Bay* dawnemu rządowi przesłał, kosztem Narodu drukowane zostało. Jest to bardzo wspaniała edycja, którą się zatrudniał Generał *Milet-Mureau*, mający manuskrypta Ob. *Peyrouse*. Korzyść z dzieła, Dyrektoryat Obywatelce *Peyrouse* podarował. — Przybył tu nowy Minister Liguryjski Ob. *Lupy*, na miejsce Ob. *Bertuccioni*.

Kommissarze rządu wezwani są od Ministra interesów wewnętrznych, ażeby dawali baczość, na mające się zacząć zgromadzenia elektorów, i o wszystkim Dyrektoryat wykonawczy uwiadomiali.

Flotta wojenna z *Korfu* d. 2 t. m. do *Tulonu* zawinęła.

Niektóre tutejsze pisma zawierają, że Hrabia *Cobenitz* przyjedzie tu w charakterze Ambassadorsa Cesarzkiego.

Stosownie do ostatnich listów z *Madrytu*, nowy Minister skarbu, zatrudnia się przywróceniem publicznego kredytu. Ustanowiona jest kassa osobna, z której dług narodowy iako i zagraniczny, częściami ma być zaspokajany.

Rzplita *Cisalpińska*, przyjęła banderę Francuską za swoją, z różnicą, że się w niej zamiast niebieskiego, zielony kolor znajduje. — W *Kzymie* officerowie cofneli swoje oskarżenie przeciw Gen. *Massena*. — Długi Króla Sardyńskiego wynosić mają 250 millionów liwrow. — Niektóre listy z *Miediolanu* donoszą, że wojska nasze zajęły *Messyne* w *Sycylii*. — W *Korsyce* zamieszkania zupełnie się ukończyły, ieden z pierwszych buntowników *Kafferi*, w *Bastia* był rozstrzelany.

W wielu departamentach, obywatele umówiwszy się z sobą, pracują wspólnie nad naprawą dróg publicznych; do czego ich wezwał Dyrektoryat wydaną odezwą. — Łaska, której zwyczajnie Papież używał, przesłana jest do *Paryża* od Gen. *Berthier*. Cała jest z szildkretu, gałka jest z hyacintu nakrapianego złotem, a w koło małemi koronami złotemi otoczonego. — Robota przytym jest tak szczerulniejsza, iż Biskup *S. Papoult*, ofiarował za nią Dyrektoryatowi 100,000 liwrow.

W papierach *Durand Maillane* znaleziono ważne pismo obcej ręki. Znajdując się w nim, że terazniejszy Pretendent, od czasów pierwszego zgromadzenia *des Notables*, zatrudniał się planem, jakimby sposobem ogłosić Króla za niezdolnego do tronu, a siebie regentem Państwa. — Minister wojny, wydał rozkaz rewidowania listów żołnierzy różnych korpusów, ażeby się przekonać, czyli emigranci w wojsku nie znajdują się.

Deputowani kraju *de Vaud*, którzy niedawno z tąd odiechali, takowy złożyli raport z poselstwa swego w *Lausanne*, przed tymczasowym zgromadzeniem narodowym: „Wszystko otrzymaliśmy od Dyrektoryatu, ocośmy się starali, stosownie do waszego zalecenia, przyjęci byliśmy w sposobie tak podchlebnym, że lubo późno wieczorem przybyliśmy, zaraz jednak nazajutrz rano, byliśmy wprowadzeni do Ob. *Barras* Prezydenta Dyrektoryatu. — Przypomniacie sobie Obywatela przy tej okoliczności, audiencye, które sobie upraszać przymuszeni byliście u małych oligarchów, nazywających się waszemi najwyższemi Panami; przypomniacie sobie tytuł ich pychy, równie wspaniały, iak śmieszny; oddalenie, w którym od nich zostawać musieliście, i zastanowicie

(Ks)

się nad sposobem proftym, braterskim i przyzwoitym, w jakim nas ci przyieli, którzy tak wielkie w całej Europie mają znaczenie. Usiedliśmy przy nich po przyjacielsku i bez przymusu, czynili nam różne zapytania, na które odpowiadaliśmy, iko przytłoi powstańcom wolnego ludu. Powiedzieliśmy im, że nie mogąc być pożytecznemi, z przyczyny małej rozciągłości kraju, starać się będziemy przynajmniej, zasługiwać na ich szacunek i naśladować przykład dawany od wielkiego narodu. — Rozumieliśmy, że tegoż dnia jeszcze, będziemy się mogli udać do Ministra interesów zagranicznych, lecz nie będąc mu jeszcze prezentowani, zaproszeni od niego byliśmy na obiad, gdzie się oraz wielu reprezentantów i uczonych ludzi znajdowało. Przyjęci zostaliśmy bardzo dobrze od męża, który wóstród dworu wychowany, w ten czas inż nad przyszłym szczęściem narodu pracował &c.

W wielki piątek zgromadzenie ludu w Longchamp było niezmiernie liczne. Najstarsi ludzie nie pamiętają, ażeby tam razem tyle osob i powozów widzieli, okazałość jednak dawniej większa bywała. — Na równinie przy Sablons, wchodząc do lasku Boulogne, założony jest teraz bardzo piękny, publiczny, obszerny ogród w guscie Angielskim.

Powszechnym jest zdaniem, że Neufchatel przyłączonym będzie do Szwajcaryi, za poprzedzającym układem o indemnizacyi z Monarchią kraju tego. — Kapitan Marchand z Marsylii odkrył w r. 1791 na morzu południowym, kraj nowy w sąsiedztwie wysp Markesas. Powątpiewano o tym dotychczas, lecz ta wiadomość potwierdzona teraz została przez okręty północney Ameryki. Kapitan Ingraham nazwał tę wyspę Island Federalna, a Kapitan Roberts, który tam

przez cały rok bawił w 1792 Island Adama. Leży o pół stopnia z strony północno zachodniej Markesow.

W dzisiejszym redaktorze znajduje się pismo przeciw demagogom, chcącym terazniejszy rząd reprezentowany zamienić na rząd ludu, tak iako było w Atenach lub Rzymie. Narod Francuzki (czytamy w tym piśmie) zajmujący obszerną część ziemi, nie może się zgromadzić na jednym polu marsowym, dla zastanawiania się nad swemi prawami, obierania rządow &c. Dzieli się więc na wiele zgromadzeń z których żadne w szczególności, lecz wszystkie razem są ludem.

Z Brukselli 12. Kwietnia.

W Boulogne, Dunkierce i Calais, flotą Dywizye GG. Grenier, Desaix i jedna z Włoch, 4ta dywizya woyska z Hollandyi ma do Francyi do S. Omer pomarszerować. We wszystkich portach dzień i noc pracują nad budowaniem szalup kanonierskich i wielkiej liczby płaskich statków. — Dla regulowania czynnościami armii przeciw Anglii przeznaczony, Buonaparte wysłał do każdej Dywizyi zaufanych sobie officerów. Ci bezpośrednio odbierać od niego rozkazy i uzupełnienia ich doglądać będą.

Z Bazylei 8 Kwietnia.

Słychać, że Ob. Ochs, wezwany jest od Dyrektoryatu Francuzkiego, ażeby się przyłączył do Ob. Lecarlier, dla ukończenia ważnych zleceń powierzonych temu ostatniemu. — Oto jest lista osob, które głos publiczności do Dyrektoryatu Rzeplitey Helwetow-przeznacza. OOb. Ochs z Bazylei, Pfeifer z Lucern, Laharpe z Lausanne, Rann z Zurich, Zimmerman z Brugg.

Od granic Szwajcaryi 10 Kwietnia.

Zgromadzenie narodowe Rzeplitey Helwetow, dziś swoje sessye w Aarau roz-

porządku miało. Deputowani z kantonów nie chcieli do tego miasta. Reprezentanci z *Unterwald*, co moment przybyć mieli. Uważano, że na deputowanych, najwięcej są wezwani Obywatele wiejscy a miejskich bardzo mało. Gen: *Schauenbourg* oświadczył kantonom, które jeszcze nie przyjęły konstytucyi, że gdy to w 8. dniach nie nastąpi, wojska Francuzkie wnikną na ich terytorium, co pomyślny sprawiło skutek i Kanton *Zug* na przyjęcie konstytucyi zezwolił.

Z Hagi 14. Kwietnia.

Aresztowany reprezentant *von der Jagt*, będzie sądzony w *Utrecht* od trybunału z 8 osob. składającego się. Deputowany *Nollet*, onegdaj również za lichwiarstwo wzięty do aresztu, temuż losowi podpadnie.

Bywszy Kommissarz kassy wojennej *Cühne*, jest aresztowany z przyczyny, iż nie mógł dać obrachunku z Sum: 840,000. złotych w r. 1794. w czasie naszej wojny z Francją wydanej. Podskarbi także Sztatudera, *von Olden* przyaresztowany jest w *Geldryi*, za nieposłuszenie się do dekretu nakazującego wszystkim Agentom dawnego rządu, ażeby oddali pieniądze, papiery i rzeczy u nich będące. — 4ta i ostatnia sprzedaż meblow Xiążęcia *Oranii* poitrze się zaczyna.

Ministrowie *Buys* i *Dedem* w 2ch lub 3ch dniach do *Paryża* wyjeżdżają. — Minister Francuzki *de la Croix de Vliessingen* udał się.

Wczoray Xiądz Katolicki *Wittbols* został Prezydentem zgromadzenia konstytucyjnego. Wprzody zaś był na tym urzędzie kaznodzieja *Luterki v. Jonsbeck*.

Z Rastadt 9. Kwietnia.

Wiadomość o uznaniu zasady sekularyzacyi, przez telegraf do *Paryża* przesła na była. — Onegdaj legacya Francuzka

odebrała kuryera od Dyrektoryatu i zaraz go wyprawiła na powrot.

Z Rastadt 14 Kwietnia.

Ostatnia nota legacyi Francuzkiej d. 11 urzędownie oddana była deputacyi *Rzeszy*, zdale się, że dopiero d. 16 będzie iey. sessya, dla naradzenia się względem odpowiedzi.

Hrabia *Cobenzl* wyjeżdża jutro do *Wiednia*. Rozumiemy, że wkrótce powroci. — Baron *Waitz* Minister stanu Landgrafa *Hessel Kaszelskiego*, wczoray wieczorem tu przybył.

Z Neapolu 22 Marca.

Przygotowania w naszym Krolestwie robione, zdają się przepowiadać bliską wojnę. Wszystkie okręty i statki marynarki Krolewskiej, z największym pośpiechem są uzbrajane. Artyllerya polowa do *Abbruzzo* jest transportowana, a liczba kanonierow pomnożono do 20 kompani. Król sam wyjechał do głównej kwatery będącej teraz w *S. Germano*, poprzedzony od Kawalera *Acton* generalnego Kapitana, Brygadiera *Parisi*, G. Kwaternistrza i 24 adiutantów, wybranych między najsłynniejszymi oficerami. — Armia cała dzieli się na 3 części: Pierwszą kommanduje *G. L. de Gambs*, drugą *G. Colli*, trzecią *X. de Salandre*.

Korsarz Angielski stanął na kotwicy w porcie naszym d. 14 wieczorem, nie daleko kilku korsarzy Francuzkich. Zaledwo postrzegł niebezpieczeństwo, w którym się znajdował, gdy już był wezwany do poddania się. Anglik odciawszy liny, popłynął na morze, wystrzelivszy z armat przez co 2 Kapitanów i kilku marytkow Francuzkich było zabitych, z rana zbliżył się pod armaty zamku *Ischia*, Gubernator tamtejszy wysłał fregatę, dla przyprowadzenia go do portu. Teraz zatrudniają się rostrzasaniem, przez kogo neutralność zgwałcona była.

2 Florencyi 30 Marca.

Mamy doniesienia z *Porto Ferrajo*, iż w tych dniach spostrzeżono na morzu flotę Francuską bardzo liczną (zapewne ta, która wypłynęła z *Korfu* a d. 2. Kwietnia do *Tulonu* przybyła.)

Nowa Rzplta Rzymska, chce iuż od południa naszego kraju rozszerzać swoje granice. Dowiadujemy się, iż Rzymianie opanowali zamek *Ottieri*, i część kraju *Toskańskiego* pod pretekstem, iż do nich należą.

Z Mediolanu 1. Kwietnia.

Dyrektoryat nasz, żądał od ciała prawodawczego rozpuszczenia zakonnic, powodem do tego były prośby podane na piśmie od niektórych z tych nieszczęśliwych ofiar, przymuszonych w młodości do tego stanu. — Deputacya oddzielna ma w tej mierze przynieść raport.

Na fortyfikowanie miejsc pogranicznych naznaczono 2. miliony liwrow, a 1,154,000 na opatrzenie arsenałów i magazyny.

Minister Francuzki marynarki, wydał rozkaz szanowania naszej bandery, składającej się z kolorów białego, czerwonego i zielonego. — Między wiadomości potrzebujące potwierdzenia kłaść potrzeba, iż Rzplta nasza dostanie port *Genueński* *Spezzia* i *Xięstwo Parmy*.

Zamek *Montisagno* w kraju *Rzplitey* *Lukańskiej*, od wojska naszego jest osadzony.

Z *Bononii* 12 patryotów pojechało do *Paryża*, chcąc koniecznie należeć do wyprawy Francuzkiej przeciw Anglii.

Będący tu sąd wojenny Francuzki, wydał edykt do mieszkańców wszystkich krajów *Włoskich*, przez wojska Francuzkie zajętych, ażeby podawali obrachunek szkód przez rabunek poniesionych.

Minister policyi w *Genui* *Assaretto*, złożył swój urząd, z powodu nagany za

aresztowanie 2ch officerow, — następę po nim jest *Ob. Rossi*. — Nowy poseł Francuzki w *Turynie* *Ob. Guinguene*, przybył iuż na miejsce swego przeznaczenia. — Przy nim znajduie się *Ob. Garat*, iadący do *Neapolu*, w charakterze *Ambassadora*.

W *Sardynii* niebezpieczna insurrekcyja wybuchnąć miała, z czego rząd w wielkiej jest trwodze.

Z Mediolanu 3. Kwietnia. z Gaz. Frankf.

Z *Genui* mamy wiadomość, że wojska Francuzkie zgromadzone w *S. Pierre d'Arena*, wynoszą iuż od 9 do 10 tysięcy. Słychać, iż będą nazwane armią *Liguryjską*.

O. Garat przybył tu d. 1. Oneday w dalszą podróż do *Neapolu* udał się. — *G. Brune* przyjechał tu d. 3. wieczorem. Gazety nasze zawierają notę następującą, przyslaną od *Ob. Melzi* Deputowanego *Rzplitey* *Cisalpińskiej* w *Rastadt*, ministrowi *interessow* zagranicznych.

„Niżej podpisany minister pełnomocny *Cesarza JMci*, nie omieszkiał przesłać swemu dworowi, różne noty podane mu przez *O. Melzi d'Eril* i stosownie do wyrażnych rozkazow, które odebrał, jest upoważniony zapewnić *O. Melzi d'Eril*, iż *J. C. Mśc* z wielkim przyjął ukontentowaniem, wyrażenie *sentymetow* *Rzplitey*, *Cisalpińskiej* kursobie. Rzplta ta, może być pewna *wzajemności* zupełney i stałej z strony *Cesarza* i *Krola*, którego jest chęcią utrzymywać dobre porozumienie i harmonię, między 2. mocarstwami (dalsza nota wspomina o wydaniu powtornych iuż rozkazow, dla zapobieżenia tetrostwom na granicach *Tyrolu* popełnianym, kończy się zaś) *Cesarz JMc* daleki jest od cierpienia czegokolwiek bądź, coby było przeciwnym zasadom dobrego sąsiedztwa, które żąda widzieć między swemi krajami i *Rzpltą* *Cisalpińską*. Niżej podpisany czuje największe ukontentowanie, iż może

przesłać O. Melzi d'Erile, wyraźne dowody sentymentów swego Monarchy ku Rzpltey. Ma honor powtorzyć zapewnienie najwyższego szacunku, W Rastadt 22. Marca 1798. (podp:) Hr. Cobenzel.

Z Rzymu 31. Marca.

Przybył tu G. S. Cyr, mający obiąć najwyższą kommandę nad armią Rzymską. — Woyska Francuzkie zaczynają Rzym opuszczać zmierzając do Ankony, gdzie 35,000 woyska tak tej Rzpltey, iako też legionów Cudzoziemskich na żołdzie Cisalpińskim będących ma się zebrać. — Powrócił tu G. Cervoni i zapewniają, że będzie użyty przy armii Angielskiej.

W tym tygodniu drzewo wolności postawione było w części miasta transtiberiańskiej. Konsul Angelucci, Sztab generalny Francuzki i Gwardya narodowa asystowały tej uroczystości. —

W woysku Francuzkim, dobre teraz panuje porozumienie. Oficerowie powrócili do swych obowiązków. W następującej proklamacyi, wytknięte są powody ostatnich w Rzymie rozruchów i dla tego ią tu kładziemy.

Massena do Woyska w Rzymie.

Użytkując z wszystkimi przyziaciółami porządku i karności, nad wypadkami 24 Lutego, i dni następnych, dowiaduję się, że potwarz śmie jeszcze przeciw mnie powstawać. Powracam zaprzeczyć kłamliwym i zdračnym podszeptom, tych, którzy wpoić usiłują, iakobyem złożył kommandę nad woyskiem, i tych, którzy wna wiali, że nie chciałem wrócić do Rzymu, tylko po stosach trupów. Dowiodłem w dniach 24 i 25, że nie umiem wachać się w moiej powinności. Zgromadzenie officerów było nieprawne, niezgodne z konstytucją, gwałcące wszelkie prawidła. Wzbroniłem się uznać go inaczej, czynię to samo jeszcze, acz krok moy, iak doświadczyłem, posłużył nieprzyziaciółom

moim, do obruszenia przeciw mnie nienawisci, za przewłokę wypłaty żołdu, i za popełnioną grabież, o która bynajmniej winiony być nie mogę. Lecz zataiono przed wami, co mówiłem do officerów: „Nie mogę, rzekłem, przyjąć waszey proźby imieniem wszystkich razem podaney, ale podajcie mi proźby pojedyncze, skargi podpisane, i dowody gruntowne, a oskarżenia o zdzierstwa, będą natychmiast przytrzymani i sądzeni. Ubolewałem na wstępie moim, nad stanem żołnierza i officerów, i nayıpierwsze staranie obrocilem, do wyszukania środków zdolnych zaspokoić każdego w iego zaległości. Czytacie rozkaz moy w tej mierze wydany dnia 23 Lutego „ Dałem słowo honoru tym samym officerom, że żołd miesięczny miał być wypłacony w 24 godzinach, a zaległy, w przeciągu dni 15tu. Nie, nie złożyłem kommandy, którą mi rząd powierzył, on sam może mi odiać, on może cofnąć władzę którą mi udzielił. Gen. Dallemagne, na mocy tylko mego rozkazu, obiał na czas moiej nieprzytomności, kommandę nad woyskiem w Rzymie i wykonał zlecenia, które mu przepisałem. Przystoż na Francuzów śmieć wyobrażać Massene, iako chciwego krwi swoich współ-obywatelów? Ludzie uwiedzeni! Potrzebaż było jeszcze poczytywać mi za występki to uderzenie dnia 23 w bęben na allarm, któremu winniście wasze zbawienie i bez ktorego rozbiegli, bylibyście legli pod pugiuałem fanatyków, podbudzonych i płatnych przez waszych nieprzyziaciół. Wiedźcie, że w uderzeniu w bęben, dwojaki miałem zamiar: rozprządz zgromadzenie bezprawne i zgromadzić siły, dla wytepienia najeźników samowładzwa, którzy zaczęli się już ruszać i korzystać z zaburzenia uknowanego przez siebie. Mam wręku nic tego zbrodniczego wątku. Tak jest kolledzy! niektórzy

z was stali się ofiarą i ślepym narzędziem nieprzyjaciół naszych zewnętrznych. Podli cudzoziemcy! którzy nie śmiecie walczyć z nami otwarcia, nie znacie Francuzów! Ogromna większość ziednoczy się zawsze na samo hasło: *Ojczyzna w niebezpieczeństwie!* Wiedźcie, że abyście się tylko ruszyli, potrafię was pokonać, albo legnąć obok braci broni zwyciężkiew. A wy, którzyście skazili chwałę bitnego wojska we Włoszech; wy którzy nie mająt do wyrzucenia mi względem komendy, ledwie co obietey, mnie mówię, który byłem obcy skargom, słusznym w istocie, lecz których użyto do obłąkania mężnych officerow, coż sobie obiecywaliście pochytyrości waszey, dla podania w wątpliwosc przeszłych moich czynow? we Włoszech że to przystało pokusic się przeciwtemu, co więcey iak sto ośmdziesiąt razy, prowadził część braci swoich wojennych do zwycięztwa i który w biegu swego powołania, nie może kroku uczynić, żeby nie stąpił na trupa zwalonego nieprzyjaciela? Tu właśnie w tym mieyscu i w okolicznościach niemal podobnych, *Scypion*, do którego daleki jestem chcieć się przyrównywać, zamiast odpowiedzi na skargi przeciw sobie, to tylko rzekł do oskarżycielow: „Podźmy do Kapitoliu złożyć dzięki Bogom za zwycięztwa, które odniosłem.” Wiedzie koledzy, że nie masz w życiu moim takiey sprawy, którąbym się lękał poddać pod ścisłe roztrząsanie, lecz gdyby nawet nieprzyjaciela moi, spodziewali się modz odłączyć iakie uczynki; żal o to poiedynczy, nie ma mieysca gdzie indziey, iak przed Dyrektoryatem. Dyrektoryat sam ma prawo rozpoznać moje postępk, inaczey grzechem jest usiłować ohydzić i w pogardę podać, władzy jego uczestnika. Lecz nad to się zapędzam koledzy! gadam wam o sobie, kiedy niepowiniennem być zajęty

iak tylko niesfornością i nieposłuszeństwem, których officerowie poważyli się dać przykład Europie. Oczekuję spokojny z czystym sumieniem, o nic mnie nie troszującym rozkazow Dyrektoryatu wykonawczego; który choćby nawet uwiedziony został, czego spodziewać się nie należy, dam wam z siebie i w takim wypadku przykład posłusznictwa. Łatwo mi będzie zawsze usprawiedliwić się i okazać przestępnych. Co mówię? chęć moja inna nie jest, iak odwinąć przed rządem odważnych officerow, których okoliczności nieprzyjemne, potrzeby gwałtowne, ucisk żołnierza, a nadewszystko zdradzieckie poduszczenia zdrożyły na chwile. Zemsta jest obca moiemu sercu. Staraymy się obrocić w pożytek, te nawet smutne zdarzenia. Poprawmy przez karność pilną odtąd, moment obłąkania, oczekując tymczasem wyroku Dyrektoryatu i środkow, iakich okoliczności wymagać mogą. Zostawmy rzeczywistych winowaycow własney ich zgryzocie. Co do mnie, przyjąć raczcie upewnienie, że dopoki będę, na czele waszym, nie omieszkam dołożyć wszelkiego starania, iżby opatrzone być mogły potrzeby kraju i officerow. Niech żyje Rzplita!

(podpisano) *Massena*.

Z Semlina 5 Kwietnia.

Listy od granic Tureckich donoszą, że wojska W. Sultana wezwały już *Widdyn* do poddania się z groźbą, że gdy to nie nastąpi, miało szturmować wzięte będzie, spalone zostanie, i nikt pardonu nie otrzyma. Nie wiemy jeszcze, iaką obłędą dali odpowiedź. Wielu umiama, że *Basmançoglu* chce się do ostatniego bronić, lubo kilku dniami wprzody na wezwanie Baszy *Mustafy* 400 żołnierzy opuściło go. — Armia W. Sultana coraz liczniey ściga się pod *Widdyn*, i wiele uzbrojonych statkow od *Belgradu* tam popłynęło.

D O D A T E K D R U G I

DO GAZETY WARSZAWSKIEJ.

Obwieszczenie.

Ponieważ J. K. Mość Pruski Pan nasz Mił: postanowił raczył, na wprowadzenie sukien w Prusach Południowych i Nowo-wschodnich fabrykowanych, do sprzedaży wewnętrzney po Prowincyach Marchii starej i nowey Brandeburskiej, Pomeranii i Prus Zachodnich, od daty niniejszego obwieszczenia zezwolił, a to za złożeniem podatku, na gatunek sukna nie droższego nad półtora talara, iako też na tamże robioną Baię, Frize i Flanelę, po pięć od sta ustanowionego, którego trzy procenta przy wyściu z Prus Południowych i Nowo-wschodnich, a dwa przy wyściu do Prowincyi dawnych bez excecpii wybieranemi będą, od którego podatku nikt wolnym być nie może; przeto podaje się ninieyszym obwieszczeniem do wiadomości powszechney, iż odtąd wolne jest w prowadzenie sukien etc. w Prusach Południowych i nowo-wschodnich fabrykowanych, z tym dodatkiem, że takowe pozwolenie szczególnie tylko do Marchii starej i nowey Brandeburskiej, Pomeranii i Prus Zachodnich ściagać się ma, gdyż Prusy wschodnie i Litwa tymczasowem od tego wyłączone być mają; wprowadzenie zaś do Śląska takowych sukien, iako też i innych wymienionych wełnianych materyi jest już od niejakiego czasu, za złożeniem wspomnianych podatków, dozwolonym. — w Warszawie dnia 16. Marca 1798. — J. K. Mości Prus Południowych. Woyskowa i Ekonomiczna. Kamera.

Lubo w Uniwersale: pod dniem 10. Stycznia roku bieżącego względem Fabrykacyi i sprzedaży Tabaki w Rollach, oraz podwyższenia niektórych od niey opłat, wydanym postanowionem zostało, że same tylko liście Węgierskie po 2. dobre grosze od funta; zaś Węgierskie i inne ordynaryjne po 8. denarów od funta Podatku na przyszłość ponosić mają; Gdy jednak tak w celu pozyskania indemnizacyi za stratę z powtornego uchylenia Administracyi tabeczney wynikającą, iako też choć zabezpieczyć wszelkim szkodom dla Kultury krajowej tabeczney z rzadzić się mogącym, oszczędzić za rzecz potrzebną, na wszelkie obce liście również nałożyć opłaty: Stanowi się więc i do powszechney podać wiadomości przepis następujący: — Że od wszelkich bez wyjątku obcych liści tabacznych z dobre grosze od funta opłacano byćz ma, czyni się jednak ostrzeżenie, że Departamenta skombinowane Fabryk i Akcyzy, łącznie z Departamentem Prusko-Południowym Skarbu postanowiły między sobą, iż w przypadku gdyby Produkt liści krajowych nie był dostarczającym, Fabrykantom i przedzarzom tabacznym w tym celu do nich się zgłaszającym wydawcą będą zwyczajne, iak dotąd na wprowadzenie obcych ordynaryjnych liści Paszportu, i że w tym tylko przypadku opłata 8. denarów od funta będzie wybierana: — Z resztą pod nazwiskiem liści ordynaryjnych krajowych, rozumieją się szczególnie liście ordynaryjne Węgierskie, Galicyjskie, Moskiewskie, Meklemburgskie i Anhaltskie: inne jednak gatunki żadną miarą pod przepis niniejszy podciągane byćz nie mogą: — W tych Prowincyach naostatek, w których dotąd wolno było wprowadzać liście tytoniu Moskiewskie i Galicyjskie bez Paszportu, iedynie za opłatą mniejszego jeszcze cła, iak było dawniey, to jest: po 8. denarów od funta, ma byćz i na przyszłość fabrykantom i przedzarzom tabacznym dozwolono wprowadzać oba powyższe gatunki za złożeniem zwykłego cła 8. denarów od funta. W tym przypadku iednak żadnego już niepotrzebować będą Paszportu. — Przepis ten ma byćz więc przez każdego zachowywanym. Dan w Warszawie dnia 23. Marca 1798. — J. K. Mości Prus Południowych. Woienno-Ekonomiczna. Kamera.

Publicandum.

Die Kloster Geistlichen Aurelius Woznicki und Patricius Kucharski, sind wegen begangenen Meineydes und Betrügereyen zu einjähriger Festungs-Strafe verurtheilt und ihrer Aemter, Würden, Bürgerlicher Ehre und Gewerbes verlustig erklärt worden, welches hiemit zu jedermanns Wißenschaft gebracht wird. Peterkau den 30. März 1798. — Königl. Süd-Preuss. Regierung.

Obwieszczenie.

Książa Kłafztorowi Aureliusz Woznicki i Patrycyusz Kucharski za popełnione krzywoprzysiędztwo i oszukaństwo na jedno roczny Festunek kondemnowani zostali i od onychże urzędów, sławy i godności nawet i co do sprawowania ich czynności za uniejętych ogłoszeni, a o tym więc ninieyszym Pisninem do każdego wiadomości podaje się. Dan w Piotrkowie dnia 30. Mca. Marca 1798. — Krol. Pol. Pruskiej Regencya.

Bekanntmachung.

Zufolge eines den 17. April d. J. abgefaßten Beschlusses, der von beyden Kayserl. und Königl. Preussischen Höfen zur regulirung der sechs faillirten Banquen niedergezeten durchlauchtigsten Commission, wird hiermit jedes. — männiglich bekannt gemacht, das verschiedene Ungarische Weine in Fässern, Antals und Bouteillen durch öffentliche Auction den 30ten April dieses Jahres Nachmittag um drey Uhr und in folgenden Tagen auf der Meth Strasse bey denen Piaren Nro 487. im ersten Thor neben den genannten Danziger Hofe den Meistbietenden gegen baar Courant Geld sollen verkauft werden. Warschau den 19. April 1798.

Obwieszczenie.

Stosownie do Rezolucyi Komisysy przez Nayaism dwa Dwory Cesarskie i Krolewsko Pruski, do uregulowania 6ciu upadlych Bankow w Warszawie wyznaczoney, dnia 17. miesiaca i roku biezacych zapadley; podaje się do publiczney wiadomosci, iż wina różne Węgierskie, w beczkach, Butelkach i Antalkach, przez Publiczną Licytacją więcej daiaćemu na dniu 30. Miesiaca i roku terażniejszy, za gotowe pieniądze Courant sprzedawane bydz maia, o godzinie 3ciey z południa i dni następnych przy Piwnicy w Konwikcie Piarskim Nro 487. od Ulicy miodowej sytuowaney, wszedlszy w bramę pierwszą iak się kończy mur placu Gdański zwanego, gdzie będzie karta Aukcyi przybita. — Dan w Warszawie dnia 19. Kwietnia 1798.

A u k c y a.

Es sollen einige Sachen und Effecten zum Behuf der Theilung unter mehrere Erben, bestehend in einigen Juwelen, einigem Kupfer Meubles, Wäsche, Porcellaine, Fayance und andrem Hausgeräth, Büchern, mathematischen Instrumenten und einigen Wagen nebst einem Schlitten in Termino den 30ten April von Nachmittags 3. Uhr an und folgende Tage um eben die Zeit in dem v. Merlinschen Erben Hause allhier im Cracauer Thor öffentlich an den meistbietenden gegen gleich baare Bezahlung in Courant verauctionirt werden, welches hiemit allen Kauflustigen bekannt gemacht wird. Warschau den 19 April 1798.

Niektore rzeczy i effekta końcem podziału pomiędzy Sukcessorow, iako to niektore Juwela, Miedź, Meble, Bielizna, Porcellena, Fayanc i inne sprzety domowe, książki, Instrumenta matematyczne, wraz z niektoremi Pojazdami na Terminie dnia 30. Kwietnia po południu o godzinie 3ciey i w dni następujące o taki sam czas w Kamienicy Sukcessorow Merlinskich, w Bramie Krakowskiej sytuowaney za gotowe pieniądze w monecie grubey przez Aukcyą sprzedawane będą, co się chcącym coś nabyć ninieyszym uwiadomia. W Warszawie dnia 19 Kwietnia 1798 roku.

Von der Königlich Südpfeussischen Regierung hieselbst wird der Musikus Friedrich auf Ansuchen seiner Ehefrau Maria Louisa Friedrich geborne Stürmer hiermit dergestalt öffentlich vorgeladen, dass er sich binnen 3 Monathen und spätestens in dem auf den 28 Julius c. vormittags um 10 Uhr in dem Landes Collegien Hause hieselbst anberaumten praejudicial Termine vor dem Regierungs Rath Marggraf persönlich oder durch einen Mandatarium gestelle, auf die Ehescheidungsklage antworte und die Instruction der Sache, im Fall seines ungehorfamen Ausbleibens aber gewärtigen solle, daß er des angeschuldigten Ehebruchs für geständig geachtet, und sowohl auf die Trennung der Ehe, als auch auf die Strafe der Ehescheidung gegen ihn in contumaciam erkannt werden wird. Warschau den 16 Maertz 1798. Königl. Südpfeuss. Regierung.

Steckbrief.

Da der Mousquetier, des unterzeichneten Regiments Johann Xawer Doll welcher 37 Jahr alt, 5. Zoll 2. Strich gros, aus dem Saltzburgischen gebürtig, dicke Statur, schwarze Augen und Haare, einen ausländischen Dialect sprechend, einen dunkelblauen Rock mit blanken Knöpfen und Stiefeln tragend, sich vom Chocolate und Citronen Handel annehmend mit einem Urlaubs Pass bis zum 7. April 1798 bis Marienwerder lautend, verschen, mit seiner Frau und Tochter, sich aus hiesiger Garnison entfernt und bis jetzt nicht wieder eingefunden, so werden sämtliche Civil und Militär Obrigkeiten ersucht, gedachten Mousquetier Doll, wo er sich betreten lassen möchte, anzuhalten und dem unterzeichneten Regiment gegen Erstattung der Kosten abliefern zu lassen. Elbing d. 12. April 1798. Königl. Preuss. Infanterie Regiment von Kalckreuth.

Jeh habe mein Logis verändert und wohne ietzt im Lyfzkiewiczschen Hause, auf der Freta Gasse sub Nro 255.

Wloka.

Podaie do wiadomości iako teraz mieszkam na Ulicy Freta w Kamienicy JP. Bankiera Lyfzkiewicza pod Nrem 255.

Wloka.

Dziś w Piątek dnia 27. Kwietnia, następującej Soboty, Niedzieli i w Poniedziałek, P. Ensen okazywać będzie co wieczor o godzinie 7mej reprezentacye kunsztownego Gabinetu wiananego dotychczas z applauzem, w Pałacu Xcia Jabłonowskiego na ulicy Senatorskiej.